

ВІДОЗВА

Громадської ради при Державній фіскальній службі України щодо експериментального проекту у сфері митної справи

20 червня 2018 року Кабінетом Міністрів України підтримано пропозицію Міністерства внутрішніх справ, Міністерства фінансів та Державної фіскальної служби стосовно реалізації з 21 червня 2018 року до 31 грудня 2018 року експериментального проекту щодо створення умов для унеможливлення ухилення від сплати митних платежів.

Це рішення затверджено постановою Уряду від 20.06.2018 № 479.

У ході цього «експериментального проекту» поліцейські мають право цілодобово перебувати в зонах митного контролю в пунктах пропуску через державний кордон та в інших місцях митної території України, в яких органи Державної фіскальної служби здійснюють митні формальності, з метою виявлення фактів порушення митних правил.

Схвалюючи дії Уряду з наповнення Державного бюджету, члени Громадської ради при Державній фіскальній службі України, представляючи інтереси широких мас української громадськості, ділового та експертного співтовариства, **змушені зауважити наступне:** у статті 19 Конституції України чітко визначено, що органи державної влади, їх посадові особи **зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.**

Статтею 8 Митного кодексу України встановлено, що державна митна справа здійснюється на основі **виключних повноважень органів доходів і зборів України.** Підкреслюючи статтею 318, що митний контроль здійснюється **виключно органами доходів і зборів,** законодавець у статті 332 прямо **забороняє особам, допущеним у зону митного контролю, втручатися у дії посадових осіб митниці** (митного поста), які здійснюють митний контроль та митне оформлення, а також вчиняти будь-які дії щодо товарів, транспортних засобів, а також інших осіб, які знаходяться у зоні митного контролю, якщо інше не передбачено законом.

У той же час, стаття 23 Закону України «Про національну поліцію» визначає **вичерпний перелік повноважень поліції,** серед яких немає повноважень на «виявлення фактів порушення митних правил», що зазначено у тексті вищезазначеної постанови як мету перебування поліцейських у зонах митного контролю. Відповідно до статті 24 цього ж закону, виконання інших (додаткових) повноважень може бути покладене на поліцію **виключно законом.**

Більше того, на думку членів Громадської ради, **створено базу для правового конфлікту,** обумовленого нормами статті 8 Закону України «Про національну поліцію», яка визначає, що поліція діє виключно на підставі, у

межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України; поліцейському заборонено виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази; накази, розпорядження та доручення вищих органів, керівників, посадових та службових осіб, службова, політична, економічна або інша доцільність не можуть бути підставою для порушення поліцейським Конституції та законів України.

Таким чином, **надавши поліцейським право цілодобово перебувати в зонах митного контролю, ініціатори «експериментального проекту» не визначили їхніх обов'язків чи завдань і не дали їм будь-яких законних повноважень**, фактично змушуючи їх вчиняти дії поза межами чинного законодавства.

На думку експертів Громадської ради, за таких умов ефективність «експериментального проекту» дорівнюватиме нулю, а самодіяльність правоохоронців за межами правового поля породжуватиме юридичну нікчемність будь-яких можливих результатів.

Оскільки завдання й повноваження поліцейських у зонах митного контролю не визначені, учасники зовнішньоекономічної діяльності України висловлюють глибоку обґрунтовану **занепокоєність можливими негативними наслідками** від втручання правоохоронців із невідомим мандатом у процес митного оформлення товарів, які переміщуються у рамках міжнародних ланцюгів постачання.

Особливої ваги це може набрати у **міжнародних пунктах пропуску на державному кордоні України**, технологія роботи яких узгоджувалася роками спільно з органами суміжних країн на підставі міждержавних договорів та Типових технологій, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 451.

Втрати й без того хиткого іміджу української держави як надійного транзитного й торговельного партнера від цього передбачити не важко.

Окрема небезпека – допуск правоохоронців із невизначеними повноваженнями до баз даних органів доходів і зборів, які містять інформацію, що стосується державної митної справи. Згідно зі статтею 11 Митного кодексу України, ця інформація може використовуватися ними **виключно для митних цілей і не може розголошуватися** без дозволу суб'єкта, осіб чи органу, що надав таку інформацію, зокрема, **передаватися третім особам, у тому числі іншим органам державної влади**, крім випадків, визначених цим Кодексом та іншими законами України.

Вкотре звертаємося до всіх державних службовців, урядовців, народних обранців, консультантів, працівників офісів просування реформ, громадських активістів, міжнародних радників, представників дипломатичних кіл і до всіх небайдужих громадян.

Якщо Уряд України має реальне прагнення створити умови для унеможливлення ухилення від сплати митних платежів, **слід зробити наступне:**

відновити керовану, потужну, адміністративну вертикаль у сфері митної справи, незалежну від політичних рухів, мотивів та корупційних впливів;

забезпечити впровадження у законодавство України кращих прикладів міжнародної практики, як передбачено зобов'язаннями України, щонайменше, за Угодою про асоціацію з ЄС та Угодою про спрощення процедур торгівлі;

вжити заходів до унеможливлення реалізації на внутрішньому ринку іноземних товарів, увезених поза митним контролем;

встановити надійну систему митного пост-аудиту (документальної перевірки повноти сплати митних платежів після залучення імпортованих товарів до обігу на внутрішньому ринку);

реалізувати принцип невідворотності покарання за правопорушення у сфері митної справи.

Напередодні дня Конституції України настійливо **вимагаємо** згадати проголошені Основним законом принципи верховенства права й правового порядку і **припинити практику прийняття рішень**, що впливають на повсякденне життя значної частини населення, яка залежить від експортно-імпортних операцій, постачання українських товарів на міжнародний ринок та наповнення внутрішнього ринку й Державного бюджету, **без належної підготовки, експертизи, обговорення й обґрунтування**.

Вкотре вимагаємо дослухатися до голосу громади; нарешті, зрозуміти, що громадськість це є народ, і він не є ворогом влади.

Народ є носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні.

м.Київ, 26.06.2018р.